

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 27, 35185 Panevėžys, tel.: (8 45) 58 29 41, (8 45) 58 29 12, faks. (8 45) 58 29 75, el. p. ege@panrs.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288633840

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2009 METŲ BIUDŽETO ĮVYKDYMO APYSKAITOS IR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO NAUDOJIMO AUDITO ATASKAITA

2010 m. gegužės 20 d. Nr. 17 A
Panevėžys

ĮŽANGA

Audito tikslas - įvertinti, ar 2009 metų biudžeto įvykdymo apyskaita parodo tikrą ir teisingą finansinę būklę ir ar ji sudaryta remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2009 m. biudžeto įvykdymo apyskaitos ir biudžeto naudojimo tikrumo ir teisingumo.

Vykdamas Panevėžio rajono savivaldybės kontrolierės Reginos Viškelienės 2010-04-22 pavedimą Nr.6F, atliktas Savivaldybės 2009 metų biudžeto vykdymo, turto naudojimo, apskaitos ir atskaitomybės finansinis auditas.

Auditą atliko Panevėžio rajono savivaldybės kontrolierė Regina Viškelienė, tarnybos vyr. specialistė Pranė Teišerskienė ir vyr. specialistė Rita Kuncienė.

Audituojamas subjektas –Panevėžio rajono savivaldybės administracija, adresas –Vasario 16-osios g. 27, Panevėžys. Identifikavimo kodas 188774594.

Audito ataskaita pateikia tik audituotose srityse nustatytus faktus, o nepriklausoma nuomonė apie 2009 metų biudžeto įvykdymo apyskaitą ir biudžeto naudojimo tikrumą ir teisingumą, pateikiama audito išvadoje. Audito ataskaita parengta remiantis 2009 metų finansinių auditų duomenimis.

Audituojamuoju laikotarpiu atsakingais pagal pareigas dirbo: administracijos direktorius Vitalijus Žiurlys, Administracijos finansų skyriaus vedėja – Genė Šarkiūnienė. Už metinės Biudžeto vykdymo ataskaitos parengimą yra atsakinga Finansų skyriaus vyr. specialistė Regina Masiliūnienė.

APYSKAITOS SUDARYMO VERTINIMAS

Panevėžio rajono 2009 m. biudžeto įvykdymo apyskaitos parengimas pagal teisės aktų reikalavimus. Biudžeto sandaros įstatymo¹ 36 straipsnio 3 dalis numato, kad Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaitą tvirtina savivaldybės taryba pagal tuos pačius rodiklius, kaip ir tvirtinamas biudžetas. *Pastebėtina, kad 2009 metų biudžetas buvo patvirtintas programiniu principu.*

Metinės finansinės atskaitomybės duomenimis išlaidos darbo užmokesčiui sudaro 48 procentus nuo visų biudžeto išlaidų. Darbo užmokesčio fondo apskaičiavimą biudžetinių įstaigų darbuotojams reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 280² ir nutarimas Nr. 511³. Nesivadovaujant minėtais teisiniais aktais darbo užmokesčio fondas kultūros centrams bei švietimo ir ugdymo įstaigoms, biudžete suformuotas padidintas.

¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (Žin., 1990, Nr.24-596; 2004, Nr. 4-47)

² Lietuvos Respublikos vyriausybės 2003-03-30 nutarimas Nr.280 “Dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokesį iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės piniginių fondų, darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo metodikos patvirtinimo” (Žin., 2003, Nr. 24-992)

³ Lietuvos Respublikos vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr.511” Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo” (Žin., 1993, Nr.28-655).

Kultūros centrų darbo užmokesčio fondo duomenys:

Eil. Nr.	Kultūros centras	Skirta pagal 2009-02-26 T-36 tūkst.Lt	Priklauso pagal galiojančius teisės aktus	Padidintas fondas	
				tūkst.Lt	%
1.	Karsakiškio seniūnijos Tiltagalių	135,1	121,7	13,4	9,9
2.	Krekenavos seniūnijos	173,0	164,0	9,0	5,2
3.	Miežiškių seniūnijos	247,8	236,6	11,2	4,5
4.	Naujamiesčio seniūnijos kultūros centras-dailės galerija	147,3	127,3	20,0	13,6
5.	Pajstrio seniūnijos	161,4	152,0	9,4	5,8
6.	Raguvos seniūnijos	120,6	114,0	6,6	5,5
7.	Ramygalos seniūnijos	117,4	114,5	2,9	2,5
8.	Smilgių seniūnijos	151,0	x	x	x
9.	Upytės seniūnijos Eriškių	92,8	84,6	8,2	8,8
10.	Vadoklių seniūnijos	122,6	118,3	4,3	3,5
11.	Velžio seniūnijos Liūdynės	172,0	164,5	-7,5 (mažiau)	4,4
12.	Velžio seniūnijos Šilagalio	99,3	97,1	2,2	2,2

Remiantis švietimo ir ugdymo įstaigų vadovų patvirtintais etatų sąrašais, suderintais su Savivaldybės administracija, nustatėme, kad tvirtinant asignavimus (biudžeto lėšos) darbo užmokesčiui fondas padidintas nuo 2,2 iki 21,2 procentų. Audito metu Administracija nepateikė dokumentų, kuriais vadovaujantis įstaigoms patvirtinti darbo užmokesčio fondai nesivadovaujant nutarimu Nr.280 patvirtinta metodika ir nepateikė kriterijų, kuriais vadovaujantis įstaigų darbo užmokesčio padidinimo intervalas skyrėsi iki 10 kartų.

Išvada: Savivaldybės administracija teikdama Tarybai tvirtinti 2009 metų biudžetą, skiriant asignavimus darbo užmokesčiui kultūros ir švietimo bei ugdymo įstaigoms, nesivadovavo teisiniais aktais, reglamentuojančiais darbo užmokesčio fondo apskaičiavimą.

Apyskaitos duomenų įvertinimas. Biudžeto sandaros įstatymo 35 straipsnio 3 dalis nustato, kad savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitą rengia savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktomis biudžeto programų sąmatų įvykdymo ataskaitomis. Administracijos finansų skyrius apyskaitai parengti naudoja Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų finansines ataskaitas (išlaidų sąmatų įvykdymo ataskaitas), Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis apie pajamas ir Finansų ministerijos duomenis apie pervestas iš valstybės biudžeto lėšas.

Pajamų audito apimties apribojimai, nustatyti teisės aktų- dauguma patvirtintų savivaldybės biudžeto pajamų surenkama per Valstybinę mokesčių inspekciją, kuri nepriklauso savivaldybės kontroliuojamiems subjektams, todėl vadovavomės tik suvestiniais duomenimis.

Išvada: Audito metu įvertinus duomenų įrašymą į Panevėžio rajono 2009 m. biudžeto įvykdymo apyskaitą, iškraipymų, lyginant su Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis sąmatų įvykdymo ataskaitomis ir kitais Finansų skyriaus tvarkomais dokumentais, nenustatyta.

2009 METŲ SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS

Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 26 d. sprendimu Nr.T-36 patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės biudžetas 2009 metams 96668,5 tūkst. Lt pajamų ir asignavimų. Patikslintas 2009 metų pajamų planas, apyskaitos duomenimis – 89700,3 tūkst. Lt, tai yra 6968,2 tūkst. Lt arba 7,2 procento mažesnis už patvirtintą metų pradžioje.

Pajamų plano vykdymas. 2009 metų Panevėžio rajono savivaldybės biudžeto pajamos, apyskaitos duomenimis –84146,2 tūkst. Lt. Patikslintas 2009 metų savivaldybės biudžeto pajamų planas įvykdytas 93,8 procento, mažiau negu planuota gauta 5554,1 tūkst. Lt pajamų. Gyventojų pajamų mokestis, gautas iš VMĮ įvykdytas 106,0 procentais, virš plano gauta 1151,5 tūkst.Lt.

Išlaidų plano vykdymas. 2009 metų Panevėžio rajono savivaldybės biudžeto išlaidos, apyskaitos duomenimis – 84693,6 tūkst. Lt arba 547,4 tūkst. Lt viršijo pajamas. Biudžeto deficitas finansuotas iš paskolų. Patikslintas išlaidų planas įvykdytas 94,5 procento. Mažiau negu planuota padaryta išlaidų 4961,3 tūkst. Lt. Pagrindinė neįvykdymo priežastis – negautos planuotos pajamos.

Kreditinio įsiskolinimo dinamikai:

	Suma tūkst..Lt	% nuo visų biudžeto išlaidų
2008-12-31	27294,8	31,2
2009-12-31	24523,3	28,9
Palyginimas (+ -)	-2771,5	

Debetinio įsiskolinimo dinamika :

	Suma tūkst..Lt	% nuo visų biudžeto pajamų
2008-12-31	606,2	0,70
2009-12-31	722,8	0,86
Palyginimas (+ -)	+116,6	

Palyginti su praėjusiais metais, biudžeto lėšų kreditinis įsiskolinimas sumažėjo 802,1 tūkst. Lt. Didžiausią kreditinio įskolinimo dalį 2009 m. gruodžio 31 d. sudaro finansiniai įsipareigojimai (paskolos) 15563,5 tūkst. Lt arba 63,5 procento viso kreditinio įskolinimo. Atitinkamai iš biudžeto lėšų – 86,2 procento.

Savivaldybės skola. 2009 m. savivaldybės skola vertinant pagal 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁴ 9 straipsniu nustatytus skolinimosi limitus:

1. Savivaldybės skola negali viršyti 30 procentų patvirtintų tų metų savivaldybės biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų). 2009 m. gruodžio 31 d. savivaldybės skola 14293,5 tūkst. Lt (į skolinimosi limitus neįskaitomos iš valstybės biudžeto suteiktos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti) ir tai sudarė 28,0 procentus nuo patvirtintų biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų);

2. Metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma negali viršyti 15 procentų, iš jų metinio trumpalaikio skolinimosi suma – 10 procentų patvirtintų tų metų savivaldybės biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų). 2009 metų metinio grynojo skolinimosi suma (491,0 + 1270,0) tūkst. Lt ir tai sudaro 3,4 procento nuo patvirtintų biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų). 2009 metų metinio trumpalaikio skolinimosi suma 1270,0 tūkst. Lt ir tai sudaro 2,5 procento nuo patvirtintų biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų).

3. Savivaldybėms garantijų limitas negali viršyti 5 procentų patvirtintų tų metų savivaldybės biudžeto pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų). Savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas 2009 m. gruodžio 31 d. 807,3 tūkst. Lt ir tai sudaro 1,6 procento nuo patvirtintų biudžeto

⁴ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas (Žin., 2009, Nr.149-6020)

pajamų (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui gražinamų bendrosios dotacijos kompensacijų).

Pastebėtina, kad pagal 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁵ 11 str. 1d. savivaldybių skolinimosi limitai padidinti iki 40 procentų nuo patvirtintų 2010 metų savivaldybės biudžeto (neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui gražinamų bendrosios dotacijos kompensacijų).

Auditų rezultatai. Savivaldybės tarybos 2009-06-26 sprendimu Nr. T-152 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2008 metų apyskaitos ir finansinės atskaitomybės išvados tvirtinimo“ buvo pritarta Kontrolės ir audito tarnybos pateiktai išvada ir rekomendacijoms, pateiktoms 2009-06-15 audito ataskaitoje Nr.14A. Iš 8 ataskaitoje nustatytų neatitikimų nepašalinti liko vienas- nepakeistas Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2006-05-25 sprendimas Nr. T-97 „Dėl elektros ir vandens sunaudojimo limitų nustatymo mokinių maisto ruošimui“, kuriuo nustatyti limitai, neįvertinus, kad švietimo įstaigų valgyklose nėra vandens apskaitos prietaisų. Pastebėtina, kad Rajono savivaldybės taryba 2009-11-05 posėdyje priėmė sprendimus, reglamentuojančius vietines rinkliavas :

1. Nr. T-228 „Dėl prekybos taisyklių Panevėžio rajono savivaldybės viešosiose vietose patvirtinimo“.
2. Nr.T-238 „Dėl vietinės rinkliavos, nustatytos už leidimo išdavimą atlikti kasinėjimo darbus Panevėžio rajono savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje, atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje, nuostatų patvirtinimo“.
3. Nr.T -240 „Dėl vietinės rinkliavos už leidimo įrengti išorinę reklamą Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje išdavimą, nuostatų patvirtinimo“.
4. Nr. T-241 „Dėl išorinės reklamos įrengimo Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje taisyklių patvirtinimo“,

tačiau Savivaldybės administracija skyrė nepakankamai dėmesio šių sprendimų vykdymui. *Vietinės rinkliavos planas įvykdytas 23 procentais*

2009 metais Kontrolės ir audito tarnyba atliko 18 Savivaldybės įstaigų 2009 metų finansinius (teisėtumo) auditus ir 6 patikrinimus, kurių metu vertinta 2009 metų savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimas įstatymų nustatytiems tikslams. Atkreipiame dėmesį į auditų metu nustatytus neatitikimus ir pažeidimus, kuriuos vertiname, kaip sisteminę klaidą , galinčią daryti įtaką metinės finansinės atskaitomybės teisingumui:

1. Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr.1K-184⁶, atskiros įstaigos patirtas išlaidas neteisingai priskiria ekonominės klasifikacijos straipsniams. Todėl pateiktos 2009-12-31 biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo ataskaitos F. Nr.2 neatskleidžia tikro ir teisingo skirtų asignavimų panaudojimo.

2. Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr.70⁷ asignavimų valdytojų apskaitomos išlaidos už autorines sutartis , kelionės išlaidų kompensacijas, pramoginius bilietus , neteisingai parodomos balansinėse sąskaitose. Dėl nustatytų apskaitos neatitikimų įstaigose negalime pasisakyti dėl sąskaitų 132 (piniginiai dokumentai), 180 (atsiskaitymai su darbuotojais pagal darbo užmokestį), 184(kiti atsiskaitymai), 160 (atsiskaitymai su atskaitingais asmenimis), 194 (kitos išmokos) likučių teisingumo.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanso sąskaitos 06 „Medžiagos“ likutis neatspindi tikros ir teisingos būklės, kadangi dalis įstaigų parodo dalį turto, kuris pagal savo pobūdį turi būti priskirtas trumpalaikiam turtui.

⁵ 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas (Žin., 2009, Nr. 152-6822)

⁶ 2003-07-03 Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas Nr.1K-184 „Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija“ (Žin., 2003, Nr. 69-3135)

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 „Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės“ (Žin., 2001, Nr. 30-978)

3. Darbo užmokesčio programų audito srityje nustatyta, kad klaidas sąlygojo netinkamas darbo laiko apskaitos žiniaraščių pildymas, nesilaikant Lietuvos Respublikos vyriausybės 2004-01-27 nutarimu Nr. 78⁸ patvirtinto tvarkos aprašo reikalavimų.

4. Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 650⁹ patvirtintos tvarkos nesilaikymo neteisingai nustatomas vidutinis darbo užmokestis, kuris naudojamas apskaičiuojant atlygį už kasmetines atostogas ir kompensaciją už nepanaudotas atostogas.

5. Auditų metu rekomenduota gražinti lėšas į Savivaldybės biudžetą:

5.1. Savivaldybės administracijai 1805,0 Lt (teisėjų kolegijų nariams nepagrįstai išmokėti maistpinigiai).

5.2. Ramygalos seniūnijos kultūros centrui 3593,0 Lt (nepagrįstai išmokėtos darbuotojams kelionės išlaidų kompensacijos).

6. Kultūros centrai gavę iš Administracijos švietimo kultūros ir sporto skyriaus pučiamuosius instrumentus be turto priėmimo – perdavimo aktų instrumentų neužpajamavo ir į apskaitą neįtraukė. Tai neatitinka Buhalterinės apskaitos įstatymo Nr.IX-574¹⁰ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719¹¹ patvirtintų Inventorizacijos taisyklių nuostatų.

7. Negalime pasisakyti apie balansinių sąskaitų likučių teisingumą 01 (ilgalaikis turtas), 02 (ilgalaikio turto nusidėvėjimas), 250 (ilgalaikio turto fondas), 07 (trumpalaikis materialusis turtas) ir 260 (trumpalaikio turto fondas) dėl:

7.1. įstaigų administracinių pastatų ir buto, esančio G. Petkevičaitės- Bitės muziejuje teisinės registracijos nebuvimo;

7.2. Linų muziejaus materialinių vertybių (eksponatų) neįtraukimo į apskaitą.

Audito metu visais reikšmingais atžvilgiais įvertinę Panevėžio rajono 2009 m. biudžeto įvykdymo apyskaitos parengimą pagal teisės aktų reikalavimus, *darome išvadą, kad reikšmingų neatitikimų nenustatyta.*

R e k o m e n d a c i j o s :

1. Rengiant biudžetinių įstaigų asignavimų darbo užmokesčiui projektus vadovautis darbo užmokesčio fondo apskaičiavimą reglamentuojančiais teisiniais aktais.

2. Vykdamas biudžetą ir sudarant finansinės atskaitomybės ataskaitas nustatyti veiksmingas vidaus kontrolės procedūras kaip to reikalauja Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatos¹².

3. Užtikrinti vietinės rinkliavos pajamų plano vykdymą.

4. Imtis priemonių, kad pagal VSAFAS-ų reikalavimus būtų užregistruoti teisingi turto ir įsipareigojimų likučiai.

Savivaldybės kontrolierė

Regina Viškeliėnė

Susipažinau:

Administracijos direktorius

Vitalijus Žiurlys

Administracijos finansų skyriaus vedėja

Genė Šarkiūnienė

⁸ Dėl darbo laiko apskaitos žiniaraščių pavyzdinės formos ir jo pildymo tvarkos patvirtinimo (Žin., 2004, Nr.18-528)

⁹ Dėl darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos patvirtinimo (Žin., 2003, Nr.52-2326)

¹⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas (Žin., 2001, Nr.99-3515)

¹¹ Žin., 1999, Nr.50-1622

¹² Žin., 2002, Nr.123-5540